

Høringssvar fra Landslaget for mat og helse i skolen (LMHS) til forslaget fra Kunnskapsdepartementet; Overordnet del – verdier og prinsipper

Del 1 av ”Overordnet del – verdier og prinsipper” er en stram tekst med tettpakket innhold. Den har i liten grad konkretiseringer og eksempler. Den vil kreve langt mer utdyping og bearbeiding enn nåværende generell del. Den berører også mindre. Vi håper den får følge av bildemateriale som vil gjøre budskapet mer appellerende.

Opplæringens verdigrunnlag

Punktene fra 1.1 til 1.6 er helt sentrale verdier som beskriver og utdyper formålsparagrafen. Vi savner formuleringer om skolens ansvar for samarbeide med foresatte, hjem og familie i både del 1 og 2. Formålsparagrafens innledende setning: ... *i samarbeid og forståing med heimen* .. bør utdypes og forankres i teksten.

1.2 Kultur, identitet og mangfold

Vi er spørrende til at noen minoriteter nevnes i nest siste avsnitt på s. 6. Forslag fra LMHS: Eksempelene bør tas ut av teksten.

1.4 Skaperglede, engasjement og utforskertrang

I første avsnitt av 1.4: ...*og elevene skal få utfolde sine egne skapende krefter gjennom sansning og tenkning*. Vi ber om at *erfaringer* skrives inn i teksten sammen med sansing og tenkning.

Forslag fra LMHS: ... gjennom sansing, **erfaring** og tenkning

Forslag fra LMHS til andre avsnitt: Vi ber om at *bruke dem* skrives inn setningen: *Elever som lærer om skapende områder som forskning, kultur, kunst og entreprenørskap, utvikler evnen til å bruke kunnskaper og ferdigheter for å gi stemme til erfaringer, **bruke dem**, finne svar på spørsmål og løse problemer.*”

I siste avsnitt er skapende områder avgrensa til forskning, kultur, kunst og entreprenørskap.

Forslag fra LMHS: I 1.4 bør det legges inn formuleringer om å trene på praktiske handlinger og gjøremål. De praktiske og estetiske fagene må løftes fram og sidestilles og likebehandles med de øvrige grunnskolefagene når det gjelder betydning og prioritering.

1.5 Respekt for naturen og miljøbevissthet

I siste avsnitt i 1.5 brukes uttrykket: ”rike muligheter”. Det er oppløftende og vil bidra til en mer variert og allsidig opplæring. LMHS ser at uttrykket vil kreve forpliktende formuleringer i det kommende læreplanverket slik at barn og unge virkelig får oppleve og bruke naturen som ressurs. Naturen som kilde til nytte, betyr også at elevene får lage mat av det naturen har å by på.

Til del 2. Prinsipper for læring og utvikling

2.1 Danning og helhetlig kompetanse

I siste avsnitt i 2. 1 står denne setningen: *Opplæringen må legge til rette for at arbeidslivet får tilgang på kvalifisert arbeidskraft, og legge grunnlaget for kvalifisering for, rekruttering til og deltakelse på alle områder innenfor utdanning, arbeids- og samfunnsliv.*

Vi er spørrende til at hjem og familie ikke er inkludert i denne setningen og ber om at de tas inn. Opplæringens mål må være å utdanne barn og unge til de tre samfunnsrollene; deltaker i yrkeslivet, myndig samfunnsborger og ha kyndighet til å ta ansvar for oppgaver i hjem og familie.

2.2 Sosial læring og utvikling

LMHS ber om at skolemåltidet tas inn i punkt 2.2. Vi foreslår at følgende setning tas inn i fjerde avsnitt: Det altomfattende skolemåltidet, hvor både kultur og natur møtes, og som favner hele skolen, er en sentral arena for sosialt fellesskap og danning.

2.3 Kompetanse i fagene

På side 11 i 2.3 brukes uttrykket: «Utføre noe praktisk».

Kommentar: LMHS mener det er en altfor svak formulering om praktiske gjøremål i alle fag.

I lys av erfaringene vi har gjort de siste 10 årene, med nedprioritering av de praktiske og estetiske fagene, ber LMHS om at elevenes rett til å utføre praktiske handlinger og gjøremål styrkes betraktelig i ny overordnet del.

LMHS ber om at håndverk og praktiske gjøremål – som er utviklet gjennom generasjoner – blir løftet tydeligere fram i ny overordnet del. Det er en forutsetning for å ta vare på og videreutvikle kulturarven. Ulike håndverk og bruk av variert redskap og utstyr er en verdi i seg selv. Barn og unge må trene på, og etter hvert beherske, et mangfold av teknikker og prosedyrer. Det er sentralt for å forstå hva som kreves for å utføre ulike gjøremål - og verdsette godt håndverk. I opplæringen må både ”ånd og hånd” vektlegges.

2.4 Grunnleggende ferdigheter

Utkastet favoriserer teoretiske og kognitive kompetanser. LMHS anbefaler at praktiske og motoriske ferdigheter inkluderes i de grunnleggende ferdighetene.

2.6 Tverrfaglige temaer

LMHS er svært positiv til de tre tverrfaglige temaene og at de skal være fagovergripende. Første avsnitt i 2.6 gir et godt bilde av betydningen av dem. Alle er sentrale i det faglige innholdet i mat og helse.

2.6.1 Folkehelse og livsmestring

LMHS ber om at de vide begrepene folkehelse, livsmestring og helse defineres og konkretiseres tydeligere i teksten. Vi ber om at *kosthold* skrives inn i teksten.

Forslag fra LMHS: ”*Utfordringer knyttet til områder som helse, **kosthold**, seksualitet, rusmidler, medier, forbruk, og personlig økonomi angår oss alle.*”

3.3 Profesjonsfellesskap og skoleutvikling

Profesjonsfellesskapet må bygge på respekt for alle fag – og lærerne i alle fag. Avsnittet bør ha formuleringer som sidestiller opplæringen i alle fag. Skoleeieren og skoleledelsen må se alle og inkludere alle i både profesjonsfellesskap, skoleutvikling og kompetanseutvikling. Det gjøres ikke overalt når det gjelder lærerne i mat og helse.

For styret og lokallagslederne i LMHS

Inger Lise Fevang Jensen (sign)